

”Det bästa jag varit med om under mitt långa forskarliv”

– Framgången med behandlingen av HER2-positiv bröstcancer är det bästa jag har varit med om under mina 45 år i yrket. Från att ha haft en dålig prognos har kvinnor med denna typ av bröstcancer numera i princip samma möjlighet till långtidsöverlevnad som andra. Så säger professor Mårten Fernö, som tillsammans med professor Jonas Bergh var vetenskapligt ansvarig för HER2-symposiet i september 2021. Ett något pandemiförsenat 20-årsjubileum av det första godkännandet av läkemedlet Herceptin.

Mårten Fernö är en nyligen pensionerad professor i experimentell onkologi vid Lunds universitet. I många decennier har han, bland annat tillsammans med professor Åke Borg, intresserat sig för biomarkören HER2.

– Den var från början bara en av många biomarkörer, men vi insåg tidigt att den skulle kunna ha stor betydelse. Det är framförallt den amerikanske forskaren och Laskerpristagaren Dennis Slamon som ska ta åt sig äran av upptäckten och utvecklingen av Herceptin, men vi i Sverige var inte sena med att haka på.

Translationell forskning, världsomfattande kliniska studier och samarbete, både nationellt och internationellt, är de framgångsfaktorer som har lett fram till att kvinnor med HER2-positiv cancer (cirka 12–15 procent av alla bröstcancerfall) sedan drygt 20 år kan behandlas effektivt.

– Faktum är att flera av de kvinnor som var först med att få HER2-behandling vid spridd bröstcancer fortfarande lever efter drygt 20 år, säger Mårten Fernö och tillägger att HER2 verkligen var en riktig vägdelare när det gäller effektiv behandling av denna typ av bröstcancer som hade en dålig prognos tidigare.

Idag finns det nästan tio olika läkemedel mot HER2 och nya utvecklas hela tiden.

– Ja, det finns en stor utvecklingspotential och det skapar hopp. Men tyvärr är implementeringen av nya läkemedel mycket långsam i Sverige vilket leder till onödiga återfall i sjukdomen. Stora skillnader mellan regionerna leder till ojämn fördelning av läkemedel och den så prognostiskt viktiga testningen ser olika ut på olika laboratorier.

Det viktigaste inför framtiden är att se till att nya mediciner kan komma till Sverige så snabbt som möjligt, anser han och tillägger:

– Införandet av precisionsmedicin kommer att leda till stora förbättringar eftersom man nu med nya tekniker på ett bättre sätt kan välja den lämpligaste behandlingen för varje patient.

EVELYN PESIKAN
FRILANSJOURNALIST OCH
MEDICINSK SKRIBENT

FOTO: BOSSE JOHANSSON

Professor Mårten Fernö, som har ägnat många år av sitt yrkesliv till att forska om HER2, tycker att det är fantastiskt att flera kvinnor med spridd bröstcancer fortfarande lever drygt 20 år efter godkännandet av denna behandling.